

«ДОНЕЦЬКИЙ ЗАВОД «ТОЧМАШ» — підприємство машинобудівної галузі промисловості. Розташ. у Донецьку. Засн. 1916 як завод з виробництва снарядів дрібного, середнього та великого калібрів. До серед. 1917 чисельність робітників, задіяних у виробництві, складала 1300 осіб. Влітку 1918 підприємство не працювало. Від листопада в одному з корпусів розпочато ремонт паровозів і вагонів, у грудні 1919 обладнано майстерню для ремонту автомобілів, згодом — с.-г. знаряддя. На поч. 1920-х рр. на ньому діяло 6 корпусів, кузня, столярна майстерня. Від 1920 — у складі Профбюро новорос. гірн.-завод. підприємств, від 1921 — Червонотравневий завод, від 1924 — у складі Сталін. металург. заводу. До 1925 тут освоїли ремонт плугів, вагонів і вагонеток для рудників, почали виготовляти борони, 4-дюйм. замки для нафт. промисловості, поршневі тракторні кільця вагон. букс, гальмові підшипники, товари нар. вжитку. 1927–39 — Сталін. завод ім. Коваля (на честь одного з металургів, командира червоногвардійців), 1939–46 — Сталін. завод «Побідит». 1927 на підприємстві споруджено печі для виплавлення чавуну й міді, встановлено стругал. зубофрезерні, фрезерні, шліфувальні, токарські, радіосвердлильні верстати, напівавтомати, припинено ремонт паровозів і вагонів, розпочато випуск 5–10-тон. піднімал. кранів, шахт. клітей, перевертачів для шахт. вагонеток, стрічк. конвеєрів і транспортерів, жужіл.

візків і розлив. ковшів. Під час 2-ї світової війни осн. завод. устаткування та висококваліфік. спеціалістів евакуйовано у міста Верхня Тура, Нижній Тагіл (обидва — Свердлов. обл.), Челябінськ (усі — РФ). 1945 за успішне виконання завдань Держ. комітету оборони СРСР з відновлення й організації виробництва снарядів великих калібрів у роки війни підприємство нагородж. орденом Трудового Червоного Прапора. Від 1946 — Сталін. завод с.-г. машин, від 1965 — Донец. завод точного машинобудування, від 1979 — ВО із сучас. назвою. У 1950–80-х рр. підприємство виготовляло універсал. виноградні начіпки, болотні фрези, картоплекопачі, автомобілі, причепи, плуги, гідростійки, начіпні навантажувачі на трактори, рідинну та газову апаратуру. У 1950–60-х рр. на «Точмаші» проведено реконструкцію та модернізацію виробництва. Від 1993 — ВАТ. Нині серед осн. видів продукції — для геол.-розв. робіт і видобутку нафти та газу: приварні замки для бурил. труб, пригвинтні бурові замки для сталевих і легкосплав. труб, муфти для осад. і насосно-компресор. труб; для гірн.-добув. промисловості: стійки гідравлічні з замкнутою системою живлення, стійки гідравлічні з зовн. системою живлення одинар. і подвій. розсунотості, замки аркового кріплення, ролики стрічк. конвеєрів, тракові ланцюги; для с. господарства: борони, культиватори, котки, запасні частини до них. ВАТ спеціалізується також на виготовленні засув. арматури, фланців відповідних, гідроциліндрів, різал. інструменту. Діє окреме виробництво у Добропіл. р-ні. Конструктори та технологи заводу працюють над модернізацією наявної та освоєнням нової техніки. Серед остан. розробок — важка борона ДМТ-4А «Ніка» зі сферич. опорами та борона-плуг БДТП-4,8. «Точмаш» експортує свою продукцію в Німеччину, Австрію, Іспанію, Болгарію, Румунію, В'єтнам, Нігерію, країни Балтії та СНД. Кількість працівників — 3 тис. осіб. Тривалий час підприємство очолювали А. Березін (1952–70) та Ю. Кашенко (1980–2000), від 2006 — В. Михальков.

Н. В. Кайдановська

Бібліографічний опис:

Донецький завод Точмаш / Н. В. Кайдановська // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20841>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).